

Bilişim teknolojisi, bilgisayarla, İnternet'le, cep telefonlarıyla ve televizyonla hayatımızın içine birebir girmişken, dikkat etmemiz gereken önemli konulardan biri, çocuklarımızın bu gelişmelerden nasıl etkilendiğidir.

"Çocuğum sürekli bilgisayarın başında oyun oynuyor, engelleyemiyoruz, ne yapalım?"

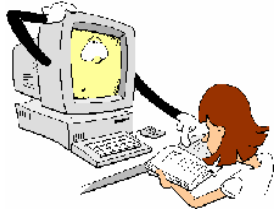
"Ders çalışmak yerine bilgisayarın başında saatlerce oyun oynayan çocuğum, bu davranışı nasıl engellenmeli?"

"İnternet'te Chat (sohbet) yapan ya da çeşitli sitelerde dolaşan çocuklara nasıl yaklaşılmalı?"

soruları konuyla ilgili sıklıkla karşılaşılan sorunların başında gelmektedir.

Bilgisayar kullanımı çocuklarımızı olumlu yada olumsuz bir çok açıdan etkilemektedir.

OLUMLU ETKİLER

*Bilgisayar kullanımıyla çocukların yaratıcılıkları desteklenmekte, eleştirel düşünceleri ile hayal güçleri gelişmekte ve düşünce anlamında üretken olmaktadır.

*Karşılaştıkları sorunlara pratik çözümler geliştirebilmektedirler.

*Bilgisayar uygun şekilde kullanıldığında çocukların eğlenirken öğrenmelerini de sağlamaktadır.

*Bilgisayardaki problem çözme programları sayesinde çocuklar keşfetme olanağına sahip olmakta ve keşfederek öğrendikleri içinde daha kolay ve kalıcı öğrenme gerçekleşmektedir.

*Erken çocukluk döneminde iyi hazırlanmış bir eğitim programı içerisinde yer alan bilgisayar

eğitimi zihinsel gelişim, dil gelişimi, kavram gelişimi, problem çözme becerisi, uzun süreli hatırlama ve el becerilerinin gelişiminde etkili olmaktadır.

*Bilgisayarlar yeni öğrenmeler için heyecan verici araçlardır. Daha çok bilgi edinen çocuk kendine güven geliştirerek sosyal açıdan gelişmekte ve girişimcilik ruhunu desteklenmektedir.

OLUMSUZ ETKİLER

*Çok iyi bilinmelidir ki, Bilgisayarın ve İnternetin olumsuz etkisi ancak kişinin bilgisayar, İnternet ya da Chat gibi iletişim araçlarını yanlış kullanması sonucu ortaya çıkmaktadır.

*Bilgisayar oyunları, Chat ve İnternet bağımlılığı yoluyla ders çalışma davranışına engel olarak akademik başarının düşmesine yol açmaktadır. Masum bağımlılık olarak niteleyebileceğimiz bilgisayar ve İnternet bağımlılığı özellikle üç noktada karşımıza çıkmaktadır. Bunlar bilgisayar oyunu oynamak, Chat (sohbet) yapmak ve İnternet'te dolaşmaktır.

*Fiziksel gelişimi olumsuz etkiler. Bilgisayar ve İnternet başında uzun süre kalınması görme, duruş ve oturuş bozukluklarına yol açabilir

*Sosyal gelişimi olumsuz etkiler. Özellikle tek çocuklar için bilgisayar, onu sosyal yaşamdan koparan büyük bir tuzaktır. Sosyal ortamdan kopukluk, içe dönüklük, özgüven eksikliği, çevresiyle ve yaşlılarıyla iletişim kurma da güçlük gibi sorunların oluşmasına yol açmaktadır.

*Davranış bozuklukları gösterme veya davranış bozukluklarında pekişme (çevre tarafından fark edilmeyen çekingenlik, kendi iç enerjisini kullanmada zorluk, arkadaş edinememe, derslerde başarısızlık, oyunlara katılmama, istek, gereksinim ve duyguları ifade edememe, grup etkinliklerine katılmama, yalnız kalma isteği, yaşlılarından ve kalabalık ortamlardan sıkılma)

*Bilgisayar oyunlarına bağımlılık gerçek hayattan uzaklaştırarak yabancılaşmaya neden olmaktadır.

*Çocukları ve ergenleri cinsellik konusunda olumsuz yada yanlış yönlendirerek yanlış cinsel bilgi edinmelerine neden olmaktadır.

ANA-BABA VE EĞİTİMCİLERE ÖNERİLER

Çocuklarımızı bilgisayar ve İnternet kullanımının zararlı etkilerinden koruyabilmek için yapılması gereken bazı şeyler vardır. Bunlar:

Sınırlama

*Bilgisayarın evde yapıcı bir biçimde kullanılabilmesi oldukça önemlidir. Bunu için çocuğunuzun yaptığı çalışmalarını paylaşın ve belli bir bilince ulaşına kadar yaptığı çalışmalarını ve bilgisayar başında geçirdiği zamanı denetim altında tutun.

*Çocuğunuz bilgisayarı kullanırken aralıklı da olsa yanına giderek, çocuğunuzun izleyin. Çocuk saatlerce tek başına bilgisayar ortamında kalmamalıdır.

*Çocuğum bilgisayar başında saatlerce oturmasına göz yumulmamalı ve belirli bir zaman sınırlaması getirilmelidir.

*Bilgisayarla ilgili olarak oyunların seçiminde, oyunların oynanma sürelerinde, günlerin dağılımında sınır koyulmalıdır.

*Yorgun bir anımızda çocuklarımızın gerektiğinden fazla bilgisayar başında zaman geçirmesine izin verdiğimiz durumlar olabilir. Ancak emin olmalıyız ki istisnalar kaideyi bozamaz.

Açıklama

*Bilgisayar ve İnternet kullanıcısı olan çocuk ve gençler konuya ilişkin bilinçlendirilmelidir.

*Çocuk her istediği an bilgisayarın başına geçemeyeceğini bilmelidir. Bunu sağlamak için en

etkili yol, bilgisayarın hayatımızdaki yeri ve önemi hakkında çocukla sohbet etmek, yararlı yönleri olduğu gibi, zararlı yönlerinin de olduğu, çocuğun yaşına uygun bir söylemle ifade edilmelidir.

*Yasaklamak ve eleştirmek hiçbir zaman çözüm olmadığı gibi, çocuğun dikkatini daha da çok o yöne yönlendirmesine neden olmaktadır.

*Çocuğunuza açıklama yapmak için zaman ayırın. Eğer bir programı çocuk için uygun bulmuyorsanız, bilgisayarı kapatıp niçin uygun bulmadığınızı ona açıklamalısınız.

Oyun ve Oyun Seçimi

*Küçük çocuklara bilgisayardaki sanal kahramanların "gerçek" olmadıkları, asıl hayatta çocukların uçması, havada yürümesi gibi insanüstü güçlerin ve mucizelerin olmadığı anlatılmalıdır.

*Çocuklarınıza oyun alırken, içeriğine dikkat edin özellikle çocuğunuzun yaşına ve gelişim seviyesine uygun olanları seçiniz.

Kontrol

*Biz anne-babalar olarak evdeki bilgisayarın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını kontrol etmek durumundayız.

*Aile Internet'in kullanımında çocukla işbirliği yapmalı ve yararlı kullanım özendirilerek bir denetim sistemi oluşturulmalıdır.

*Çocuklarınızın Internet'i uygun kullanıp kullanmadıklarını, sık kullanılanlar ya da önce girilen sayfaların listesini kontrol ederek denetleyebilirsiniz.

*Zararlı siteleri girişi engelleyen filtre programları kullanılabilir. Bu tip çalışmalar

yaparken çocukla yakın bir iletişimde olmanın da büyük önem taşıdığı unutulmamalıdır.

*Yapılabilecek diğer bir şey, Internet sitelerinin önceden gözden geçirilerek, uygun siteleri belirten bir listenin duvara asılması olabilir.

*Bilgisayar çocuğun yatak odasına konulmamalıdır. Ailenin çocuğun bilgisayarı kullanımını izleyebileceği bir odaya konulmalıdır.

Model Olma

*Anne-babalar kendi davranışlarına dikkat ederek, çocuklarına nasıl bir model oluşturdukları anlamında bir öz eleştiriye gitmelidirler. Akşamları ve tatil günlerinde sürekli TV başında bir baba yada boş zamanı bilgisayar başında geçiren bir annenin, çocuğu üzerinde böyle bir disiplin kurması doğal olarak çok zordur.

Sosyal Destek

*Sağlıklı bir şekilde büyümek ve gelişmek için çocuklar değişik etkinliklere katılmalıdırlar. Çocuğunuzu hem fiziksel hem de zihinsel olarak uyaracak etkinliklere yönlendiriniz. Ailelerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde çocukların dünyalarını şekillendirmede çocuklarına alternatif sunmada bir takım çabalar içerisine girmeleri lazım.

*Biz aileler olarak spor, sanatsal faaliyet, eğlence alanları gibi alternatif alanlar bulur isek, çocuğun bilgisayar ortamına bu kadar bağımlı kalmasını engellemiş oluruz.

*Bilgisayarın diğer öğretim yöntemlerinin yerini alan bir yöntem olarak değil, onlara ek olan bir etkinlik olarak kullanılması daha doğru olacaktır.

KAYNAKLAR

Öz,İ.(2001).Bilişim Teknolojisinin Çocuklar üzerindeki "Psikolojik Etkileri". Çoluk Çocuk,9, 29-31.
Esgin, A.(2001).Sanal Dünya,Çocuk ve Aile. Çoluk Çocuk,9,24-26.
Yıldırım, T.(2003).Bilgisayar oyunlarını sınırlandırmak zorundayız. Popüler Psikiyatri,6,20-22.
Koçdağ,N.Çocuk ve Teknoloji-Teknolojinin Kullanımı. Çoluk Çocuk,9, 23.

ÇOCUK & ERGEN VE BİLGİSAYAR